

5. ADINGABEENTZAKO ARRETA ETA ZERBITZUAK

5.1. Prebentzio programak

Sail honek bere gain hartzen du **adingabeei zuzendutako prebentzio eta esku-hartze lana**, identifikatutako zaurgarritasun-faktoreak edo babesgabetasun-egoerak dauden edo egokitasunik gabeko jarrerak goiz landu daitezkeen guneetan.

5.1.1. Adingabeen babesari loturiko prebentzio programak

Prebentzio, detekzio eta esku-hartze goiztiarrerako programa adingabeen babesaren arloan

Kontuan hartuta adingabeen babesa ez dela eragindako pertsonen berariaz eskatuta sortzen den zerbitzu bat, beharrezkoa da administrazio publiko eskudunak eraginkorrak izatea babesgabetasun-kasu posibleak aktiboki detektatzeko. Horrek esan nahi du gaitzea profesionalki adingabeekin harreman zuzen eta iraunkorra duten pertsona guztiak detektatzeko.

Programak hiru alderdi ditu: eskola-eremuan eta komunitate-eremuan detektatzeko prestakuntza, gune horietako profesionalen aholkularitza ematea goiz esku hartzeko, detekzioa egiten den eremu berean eta bertan lan egiten duten profesionalen, eta familiekin zeharka edo zuzenean esku hartzea, adingabeen eta haren familiaren esparru naturalean.

Programaren xedea honako hau da: detekzio eta esku-hartze goiztiarra; haurren eta nerabeen babesgabetasunarekiko kalteberatasun- eta arrisku-faktoreak dituzten egoerak goiz detektatzea, eta detektatutako egoeretan esku-hartze goiztiarra eta prebentziozkoa gauzatzea, prestakuntza-ekintzen bidez, profesionalen aholkularitza emanez eta familiei zuzenean eta zeharka esku hartuz, adingabeen eta haren familiaren esparru naturalean, une jakin batean zailtasunen bat bizi edo pairatzen badute zailtasun hori konpontzeko, eta denboran kroniko bihurtzen ez badira, adierazle handiagoko egoera bat eragin baitezakete.

"Lanbide-unitateak" deritzenen arabera egituratzen da. Unitate profesional horien espektro zabala dago, hau da, adingabeei zuzendutako zentro edo zerbitzu mota desberdinak, non profesionalak harreman zuzena duten haiekin, eta, beraz, detekzioan, aholkularitzan eta esku-hartze goiztiarrean parte har dezaketen eta parte hartu behar duten agenteak dira, adingabeen babesaren eremuan.

2023-2024 ikasturte honetan unitate profesionalen (UP) kopurua mantendu da, guztira 75,5 unitate profesional izan dira, eta unitate profesional batzuen dimentsioak aldatu dira aurreko ikasturteko datuak kontuan hartuta.

Lanbide unitate motak (LU)	LU kopurua	LU Dimentsioa	EMAKUMEAK BATZORDEETAN	GIZONAK BATZORDEETAN	GUZTIRA BATZORDEETAN
Ikastetxeak	46	61	117	28	145
Haurreskolak	12	3	12	0	12
Kiroldegiak	2	0,5	2	4	6
Gaztelekuak/ Haurtxokoak	18	4	12	6	18
Osasun zentroak	12	7	38	4	42
Guztira	90	75,5	181	42	223

Prestakuntzaren bidez, baliabide teorikoak eta teknikoak eskaintzen zaizkie profesionali, haurren babesgabetasun-egoerak hautemateko eta haurrak babesteko sistemari buruzko informazioa emateko, bai eta horiekin zerikusia duten eta detekzio eraginkorrerako interesgarriak diren beste gai batzuei buruzkoa ere.

LUetako profesionalekin egindako prestakuntza-kopurua			
	Saio-kopurua	Ordu-kopurua	Partehartzeak
Hautzaroko Babes Sistemari buruz (oinarrikoa)	51	85	341
Hautzaroko Babes Sistemari buruz (gogoragarria)	0	0	0
Hautzaroko Babesarekin erlazioatutako hainbat fenomeno soziali buruz	163	221	1.792
Kasu-analisiari buruzkoa	45	80	234
Formakuntza ikastetxeko jantokietan	121	157,5	260
Guztira	380	543,5	2.627

Batzordeetan, kasu jakin batzuk aztertzen dira, eta horietan esku hartzea modu goiztiarrean aktibatzea komeni den baloratzen da, zuzenean edo beste profesional batzuen bitartez. Esku-hartze goiztiar horren onuradun izan diren adingabeen kopurua honako hau izan da:

JAIOTZE URTEA	EMAKUMEA	GIZONA	GUZTIRA	%EMAKUMEA	%GIZONA	%GUZTIRA
2005	0	1	1	0,00	0,13	0,13
2006	1	4	5	0,13	0,51	0,64
2007	3	11	14	0,38	1,40	1,79
2008	14	20	34	1,79	2,55	4,34
2009	18	34	52	2,30	4,34	6,64
2010	12	27	39	1,53	3,45	4,98
2011	30	30	60	3,83	3,83	7,66
2012	16	24	40	2,04	3,07	5,11
2013	20	33	53	2,55	4,21	6,77
2014	21	33	54	2,68	4,21	6,90
2015	23	49	72	2,94	6,26	9,20
2016	31	47	78	3,96	6,00	9,96
2017	19	28	47	2,43	3,58	6,00

2018	29	39	68	3,70	4,98	8,68
2019	26	49	75	3,32	6,26	9,58
2020	22	26	48	2,81	3,32	6,13
2021	7	12	19	0,89	1,53	2,43
2022	7	6	13	0,89	0,77	1,66
2023	4	3	7	0,51	0,38	0,89
2024	2	2	4	0,26	0,26	0,51
GUZTIRA	305	478	783	%38,95	%61,05	%100

Beraz, 2023/2024 ikasturtean arreta goiztiarra jaso duten adin-txikikoak **783** izan dira. Horietatik:

- 412 Kasu berriak izan dira ikasturte horretan
- 371 kasuk aurreko ikasturtetik irekita jarraitu zuten.
- 594 kasu ikasturtean zehar itxi dira.
- 189 geratzen dira zabalik 24-25 ikasturterako.

Urteen alderaketa							
Ikasturtea	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Guztira	1.005	1.173	1.266	1.292	1.163	1.258	783

5.2. Babesgabetasun egoeran dauden adingabeen arloan esku-hartzeko programak

Zerbitzu honen xedea da Adingabeak Babesteko 3/2005 Legetik, Haurrak eta Nerabeak Indarkeriatik Begiratzeko Babes Integralaren ekainaren 4ko 8/2021 Legetik eta Haur eta Nerabeen otsailaren 15eko 2/2024 Legetik eratorritako **udal-betebeharrak betetzea**.

5.2.1. Kasu arin eta moderatuak

Ondoko taulan, 2024ko abenduaren 31an babesgabetasun arin edo ertain gisa diagnostikatutako kasuetan (BALORA diagnostiko tresnaren arabera) irekita zeuden esku-hartzeak ikus daitezke.

GZG	Kopurua	Bizt. < 18	%Bizt. < 18
Parte Zaharra - Erdigunea	60	2.040	%2,94
Amara	129	4.000	%3,23
Larratxo-Altza	155	2.955	%5,25
Gros-Egia	133	4.440	%3,00
Antigua	135	5.424	%2,49
Erribera-Loiola-Martutene	147	4.043	%3,64
Intxaurreondo	142	1.965	%7,23
Bidebieta, Herrera	64	1.316	%4,86
Guztira	965	26.183	%3,69

Hona hemen 2024an esku-hartzea amaitu den kasu berrien kopurua eta kasu kopurua::

Kasu berriak	338
Udaleko Esku-hartzea amaitu duten kasuak	249

5.2.2. Foru Aldundira deribatutako kasuak

Esku-hartzea amaitu duten 249 kasuetatik 65 Foru Aldundiko Haurren Babeserako Sarrera Atalera bideratu dira, kasu larritzat baloratuak izanik, Haurren Babeserako 3/2005 Legeak xedatutakoaren arabera, Foru Aldundiaren eskuduntza direlako.

5.2.3. Esku-hartzeetarako baliabideak

Kasu bakoitzari baliabideak esleitzeko orduan, aintzat hartzen da kasuaz arduratzen den profesionalak adierazitakoa, eta koherentziaz jokatzeko da kasuaren lanketarako ezarritako helburuekin.

Esku hartzeetan parte hartzen duten profesionalak, landu behar den helburua edota adin txikikoaren adina kontuan hartuta, metodologia eta programa desberdinak aplika ditzaketen terapeuta eta hezitzaileak dira. Beraz, kasu bakoitzean programa zehatz bat edota haien konbinazioa aplikatzen da helburuak lortzeko.

Profesional horiek programa hauen bidez esku hartzen dute:

a) Arlo sozioedukatibo eta psikosoziala

Profesional hauek arlo sozioedukatiboan edota psikosozialean laguntza ematen diete familiei, gatazkak bideratzeko, babes gabezia egoerak saihesteko, ohitura eta jokabide kaltegarriak ordeztzeko eta bizikidetzeta eta gizarteratzea erraztuko duten gaitasunak eskuratzeko.

2024an, hezitzaile edo terapeutaren laguntza izan duten kasuak honako hauek izan dira:

Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak + Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)
96	230	9

Datu hauei hezitzaileek eta terapeutek Ebidentzian Oinarritutako Programetan egin dituzten esku-hartzeak gehitu behar zaizkie.

b) Safe Care Programa (Zaintza Segurua)

Safe Care programak etxea du lan eremu, eta familia zaurgarriekin (arduragabeekin ere) eta 0-5 urteko adingabeekin dihardu. Osasuna, segurtasuna eta heldu/haur interakzioa dira esku-hartzearen ardatzak, eta emaitzak epe luzera lortzen dira adingabeen garapen globalean (garapen emozionala, jokabidearena eta soziala).

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Programan parte hartu duten familiak	12	13	25	24	42	28	19	13

c) Incredible Years Programa (Urte Zoragarriak)

Incredible Years programak, aldiz, gurasoek eta 4-8 urteko seme-alabek osatutako aldi bereko taldeak erabiltzen ditu. Hautatutako adingabeek jokabide disruptiboak izan ohi dituzte, eta gurasoek ez dute nahikoa gaitasunik jokabide horiek kontrolatzeko. Incredible Years programan, esku-hartze mugatu baten bidez (asteen behin eginiko 18 saio + etxera eginiko 4 bisita + eskolako 4 koordinazioak), familia sistema bideratzen da, adingabeen bilakaera positibo bat lortzeko epe luzera. Gurasoek, berriz, egoerak birbideratzeko trebetasunak eta estrategiak eskuratzen dituzte, adingabearen ongizatea helburu izanik.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adingabeak	24	24	18	41	44	47	45	46
Helduak	35	32	25	50	55	75	79	80
Guztira	59	56	43	91	99	122	124	126

Incredible Years 9-12, 9-12 urteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du. Gurasoek zailtasunak dituzte seme-alaben jokabidea kontrolatzeko eta gurasotasuna modu positiboan gauzatzeko. Esku-hartze mugatua da (asteen behin eginiko 18 saio + etxeko 3 bisita + eskolako 2 koordinazio), familia-sistema bideratzeko helburuarekin, adingabeengan epe luzerako garapen positiboa lortzeko, gurasoei egoerak bideratzeko trebetasunak eta estrategiak emanez eta adingabearen ongizatea bultzatuz.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022	2023	2024
Helduak	24	15	12	16

d) Attachment video Intervention (AVI) Programa. Atxikimendu seguruan oinarritutako esku-hartzea.

Atxikimenduan oinarritutako esku-hartzeko programa bat da, haurren babesgabetasun-egoeretan zaintzaile nagusien sentsibiltatea sustatzeko eraginkorra dela erakutsi duena. Horrek, aldi berean, haurraren atxikimendu segurua areagotzen du, egokitzapen psikosoziala hobetzen du eta epe luzearako jokabide arriskutsuak murrizten ditu.

2019. urtean Hitzarmena sinatu zen Euskal Herriko Unibertsitatearekin programa honen lanketan eta ebaluazioan elkar lanean aritzeko. Hitzarmenaren ondorioz honako ekintza hauek burutu dira:

- a) 20 profesional trebatzea programa aplikatu ahal izateko
- b) 12 familia hautatzea, programa ezartzeko proiektu esperimental eta pilotuan parte har dezaten.
- c) 20 profesional horien lana ikuskatu edo gainbegiratzeko.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Programan parte hartu duten familiak	1	11	42	15	17	14

e) Banantze- edo dibortzio-prozesuetan esku hartzeko Egokitzen programa

Gurasoei zuzendutako Egokitzen esku-hartze programaren helburua da banantze edo dibortzio prozesuetan dauden gurasoei beharrezko trebetasunak eta estrategiak ematea, familia bizitzen ari den aldaketa-etapak eragindako estresa murrizteko eta seme-alabak gurasoen arteko gatazkaren ondorio kaltegarrietatik babesteko. Programak gurasoengan ingurune seguru bat sortzeko erantzukizuna sustatzen du, non seme-alabak gurasoen arteko gatazkatik babestuta egongo diren eta modu osasungarrian garatu ahal izango diren.

Haurrei zuzendutako Egokitzen programaren helburua da 8-12 urte bitarteko haurrei laguntzea gurasoen dibortzio edo banantze egoeraren ondoriozko prozesu emozionalak eta kognitiboak kudeatzen, egoera berriari modu egokian aurre egin ahal izateko. Guraso taldeen eta ume taldeen bidez lan egiten da. Talde horiek modu independentean funtziona badezakete ere, 2023an, edizio bakoitzean, guraso talde batek eta haur talde batek aldi berean lan egitea lortu zen.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022	2023	2024
Adingabeak	11	5	0	0
Helduak	29	28	8	9
Guztira	40	33	8	9

f) Gurasotasun positiboaren programa

Gida-Programa Familia Bizitzarako Hezkuntza Orientazio eta Esku-hartzearen eta Europako Kontseiluaren Gurasotasun Positiboa Garatzeko Laguntza Politikei buruzko Gomendioaren (2006) barruan kokatzen da. Bi jarduera-esparruek familiekin lan egitea dute helburu, batez ere hezkuntza eta komunitate-helburuarekin. Hamaika saio egiteko proposatzen duen jarduteko metodologia berdinen arteko kooperatiba, esperientziazkoa, parte-hartzailea eta talde-dinamikan oinarritua da.

Programaren helburua da gurasoek edo familia-erantzukizunak dituzten beste heldu batzuek estrategia pertsonalak, emozionalak eta hezitzaileak har ditzaten erraztea, modu eraginkorrean inplika daitezen familia-bizikidetzako dinamika positibo bat eraikitzen eta haur eta gazteentzat egokiak diren guraso-ereduak garatzen. Horrekin, familiek beren eguneroko arazoei eta gatazkei modu konstruktiboan aurrea hartu eta aurre egin ahal izatea espero da.

Gurasotasun Positiboko Programak 13 eta 18 urte bitarteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022	2023	2024
Helduak	38	54	47	16